Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 1 mars 2012*

”Direktiven 91/439/EEG och 2006/126/EG — Ömsesidigt erkännande av körkort — En medlemsstats vägran att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat till en person som inte uppfyller kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon enligt den förstnämnda medlemsstatens bestämmelser”

I mål C-467/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Landgericht Gießen (Tyskland) genom beslut av den 21 september 2010, som inkom till domstolen den 28 september 2010, i brottmålet mot

Baris Akyüz,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.N. Cunha Rodrigues samt domarna U. Lõhmus, A. Rosas (referent), A. Ó Caoimh och A. Arabadjiev,

generaladvokat: V. Trstenjak,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 oktober 2011,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Baris Akyüz, genom J. Häller, Rechtsanwalt,

— Tysklands regering, genom T. Henze och N. Graf Vitzthum, båda i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Varone, avvocato dello Stato,

— Europeiska kommissionen, genom G. Braun och N. Yerrell, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tyska.

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort (EGT L 237, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 22) samt artiklarna 2.1 och 11.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (EUT L 403, s. 18).

2 Begäran har framställts i ett brottmål mot den tyske medborgaren Baris Akyüz, som åtalats för att den 5 december 2008 och den 1 mars 2009 ha framfört motorfordon inom tyskt territorium utan att inneha erforderligt körkort.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

Direktiv 91/439

3 I första skälet i direktiv 91/439 anges följande:

”För genomförandet av den gemensamma transportpolitiken, för att bidra till att förbättra trafiksäkerheten och för att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov bör det finnas ett nationellt körkort enligt en gemenskapsmall som erkänns ömsesidigt av medlemsstaterna utan att behöva bytas ut.”

4 Enligt fjärde skälet i direktiv 91/439 bör av trafiksäkerhetsskäl minimikrav fastställas för utfärdande av körkort.

5 Enligt artikel 1.2 i direktiv 91/439 ska ”[k]örkort som är utfärdade av medlemsstaterna … erkännas ömsesidigt”.

6 I artikel 7.1 i direktiv 91/439 föreskrivs följande:

”1. Körkort får dessutom endast utfärdas till

a) sökande som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilaga 2 och 3,

b) sökande med permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader.”

7 I artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 föreskrivs följande:

”2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat har sin permanenta bosättningsort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte.

…

4. En medlemsstat får vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för någon av de åtgärder som anges i punkt 2.

En medlemsstat får likaså vägra att utfärda körkort om den sökande är föremål för en sådan åtgärd i en annan medlemsstat.”

Direktiv 2006/126

8 Artikel 2.1 i direktiv 2006/126 har följande lydelse: ”Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna skall erkännas ömsesidigt.”

9 I artikel 7.1 och 7.5 i direktiv 2006/126 föreskrivs följande:

”1. Körkort får endast utfärdas till sökande

a) som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilagorna II och III,

…

e) med permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader.

…

5. …

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 2 […] skall den medlemsstat som utfärdar ett körkort med vederbörlig noggrannhet försäkra sig om att den som ansöker om körkort uppfyller kraven i punkt 1 i den här artikeln och tillämpa sina nationella bestämmelser om upphävande eller återkallelse av rätten att köra om det kan fastställas att ett körkort har utfärdats utan att dessa krav var uppfyllda.”

10 Artikel 11.4 i direktiv 2006/126 har följande lydelse:

”En medlemsstat skall vägra att utfärda ett körkort till en sökande vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av en annan medlemsstat.

En medlemsstat skall vägra att erkänna giltigheten av ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat till en person vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats på den förstnämnda medlemsstatens territorium.

En medlemsstat får likaså vägra att utfärda ett körkort om den sökande har fått sitt körkort återkallat i en annan medlemsstat.”

11 I artikel 16.1 och 16.2 i direktiv 2006/126 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall senast den 19 januari 2011 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1.1, artikel 3, artikel 4.1, 4.2 och 4.3 och 4.4 b–k, artikel 6.1, 6.2 a och 6.2 c–e, artikel 7.1 b, c och d, 7.2, 7.3 och 7.5, artikel 8, artikel 10, artiklarna 13–15 samt bilaga I punkt 2, bilaga II punkt 5.2 när det gäller kategorierna A1, A2 och A och bilaga IV, V och VI. De skall genast överlämna texten till bestämmelserna till kommissionen.

2. De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 19 januari 2013.”

12 I artikel 17 första stycket i direktiv 2006/126 föreskrivs följande:

”Direktiv 91/439/EEG skall upphöra att gälla från och med den 19 januari 2013, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister som anges i bilaga VII del B för införlivande av det direktivet i nationell lagstiftning.”

13 Artikel 18 i direktiv 2006/126 har följande lydelse:

”Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 2.1, artikel 5, artikel 6.2 b, artikel 7.1 a, artikel 9, artikel 11.1 och 11.3–11.6, artikel 12 samt bilagorna I, II och III skall tillämpas från och med 19 januari 2009.”

Den nationella lagstiftningen

14 I 28 § punkterna 1, 4 och 5 i förordningen om personers tillträde till vägtrafik (körkortsförordning) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)) av den 18 augusti 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214), i den lydelse som var giltig till den 15 januari 2009 (nedan kallad FeV) föreskrevs följande:

”1) Innehavare av ett giltigt körkort som är utfärdat inom [Europeiska unionen] eller [Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)], med permanent bosättningsort, i den mening som avses i 7 § punkterna 1 eller 2, i Tyskland får – med förbehåll för den begränsning som föreskrivs i punkterna 2–4 – framföra motordrivna fordon i detta land i enlighet med den behörighet som följer av nämnda körkort. De villkor som är förknippade med ett utländskt körkort ska även iakttas i Tyskland. Bestämmelserna i förevarande förordning ska tillämpas på dessa körkort om inte annat föreskrivs.

…

4) Behörigheten enligt punkt 1 gäller inte för innehavare av ett körkort som utfärdats inom [unionen] eller [EES],

1. om körkortet har utfärdats provisoriskt som ett led i körutbildningen eller på någon annan grund,

2. om innehavaren vid tiden för utfärdandet hade sin permanenta bosättningsort i Tyskland, såvida denne inte erhållit körkortet när han var student eller elev i den mening som avses i 7 § punkt 2 under en vistelse på minst sex månader,

3. om, i Tyskland, domstol har beslutat att körkortet tillfälligt eller slutgiltigt ska dras in eller en förvaltningsmyndighet har fattat ett omedelbart verkställbart eller slutgiltigt beslut om indragning, om utfärdande av körkort har nekats genom ett lagakraftvunnet beslut eller om körkortet inte har dragits in endast på grund av att innehavaren under tiden har förklarat sig avstå från körkortet,

4. om körkort inte får tilldelas på grund av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut, eller

5. om denne har förarförbud i Tyskland, i den stat som har utfärdat körkortet eller i den stat där innehavaren har sin permanenta bosättningsort eller körkortet har förverkats, tagits i beslag eller omhändertagits i enlighet med 94 § i straffprocesslagen.”

5) Rätt att i Tyskland använda körkort som har utfärdats inom [unionen] eller [EES] enligt ett av de i punkt 4.3 och 4.4 angivna besluten ska beviljas efter ansökan när grunderna för indragningen eller spärrtiden inte längre föreligger. 20 § 1 och 3 [FeV] gäller på motsvarande sätt."

15 28 § punkterna 1, 4 och 5 FeV i dess lydelse enligt förordning av den 7 januari 2009 (BGBl. 2009 I, s. 29) syftar till att införliva artikel 11.4 i direktiv 2006/126 med tysk rätt. 28 § punkterna 4 och 5 FeV har följande lydelse:

"4) Behörigheten enligt punkt 1 gäller inte för innehavare av ett körkort som utfärdats inom [unionen] eller [EES],

…

2. som enligt körkortet eller obestridliga uppgifter från den stat där körkortet har utfärdats var stadigvarande bosatta i Tyskland när det utfärdades, såvida de inte fått körkortet under en minst sex månader lång vistelse som studerande eller elever i den mening som avses i 7 § punkt 2,

3. om, i Tyskland, domstol har beslutat att körkortet tillfälligt eller slutgiltigt ska dras in eller en förvaltningsmyndighet har fattat ett omedelbart verkställbart eller slutgiltigt beslut om indragning, om utfärdande av körkort har nekats genom ett lagakraftvunnet beslut eller om körkortet inte har dragits in endast på grund av att innehavaren under tiden har förklarat sig avstå från körkortet,

…

I de fall som anges i första meningen punkterna 2 och 3 kan myndigheten genom förvaltningsbeslut fastställa att behörighet saknas. Första meningen punkterna 3 och 4 får bara tillämpas om de åtgärder som anges där är registrerade i det centraliserade vägtrafikregistret och inte har strukits i enlighet med 29 § vägtrafiklagen (Straßenverkehrsgesetz).

5) Rätt att i Tyskland använda körkort som har utfärdats inom [unionen] eller [EES] enligt ett av de i punkt 4.3 och 4.4 angivna besluten ska beviljas efter ansökan när grunderna för indragningen eller spärrtiden inte längre föreligger. Punkt 4 tredje meningen och 20 § 1 och 5 gäller på motsvarande sätt."

16 I 21 § punkt 1 vägtrafiklagen föreskrivs följande:

"1) För följande gärningar döms till fängelse i högst ett år eller böter, nämligen

1. framförande av fordon utan innehav av nödvändig förarbehörighet

…"

Bakgrunden till målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

17 Baris Akyüz, född år 1989, har dömts för brott flera gånger mellan åren 2004 och 2008, bland annat för misshandel, olovlig körning, grov utpressning i grupp samt hot och ärekränkning.

18 Den 4 mars 2008 ansökte Baris Akyüz hos Landrat des Wetteraukreises (presidenten för Wetteraukreis) (nedan kallat Landrat) om körkort med förarbehörighet B. I skrivelse av den 12 juni 2008 fordrade Landrat att ett för den sökande tillstyrkande medicinsk-psykologiskt utlåtande skulle inges för att körkort skulle utfärdas. Baris Akyüz genomgick den begärda undersökningen. Enligt utlåtande av den 8 september 2008 kom den sakkunnige som hade undersökt Baris Akyüz fram

till att denne inte kunde anses uppfylla kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att på ett säkert sätt framföra motorfordon i grupp 1 (kategorierna B, L, M, S) i trafiken. Det fanns enligt den sakkunnige tecken på en betydande risk för aggressivt beteende.

19 Genom beslut av den 10 september 2008, som vunnit laga kraft, avslog Landrat ansökan om körkort, med motiveringen att Baris Akyüz inte uppfyllde kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt.

20 Den 24 november 2008 erhöll Baris Akyüz ett körkort för motorfordon i kategori B i Děčin (Republiken Tjeckien). Enligt upplysningar från den tyska ambassaden i Prag kan varken den behöriga utlänningsmyndigheten eller polisen i Děčin slå fast huruvida Baris Akyüz uppehöll sig i Republiken Tjeckien vid den tidpunkten. Enligt ett e-postmeddelande från ambassaden av den 6 oktober 2009, har denna endast tillgång till en förklaring för tiden från den 1 juni till den 1 december 2009. Baris Akyüz tjeckiska körkort utfärdades den 8 juni 2009. Enligt en fotokopia av körkortet utfärdades detta emellertid för första gången den 24 november 2008.

21 De tyska myndigheterna har konstaterat att Baris Akyüz framförde motorfordon i Tyskland den 5 december 2008 och den 1 mars 2009.

22 Den 17 december 2009 dömde Amtsgericht Friedberg, i sammansättning som Jugendschöffengericht (ungdomsdomstol), Baris Akyüz för olovlig körning vid de två ovannämnda tillfällena.

23 Baris Akyüz överklagade denna dom till Landgericht Gießen.

24 Landgericht Gießen vill få klarhet i huruvida tyska myndigheter är skyldiga att erkänna giltigheten av det körkort som de behöriga tjeckiska myndigheterna utfärdade till Baris Akyüz, med beaktande av att myndigheter i Förbundsrepubliken Tyskland inte har återkallat hans körkort, utan har avslagit hans ansökan om körkort. Landgericht Gießen har därför beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”a) Ska artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i … direktiv 91/439 …, och

b) artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i … direktiv 2006/126 …

tolkas så,

1) att en medlemsstat (värdmedlemsstaten) inte får vägra att inom sitt territorium erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat (den utfärdande medlemsstaten) när värdmedlemsstaten, innan körkortet utfärdades i den utfärdande medlemsstaten, har beslutat att vägra att utfärda ett körkort till vederbörande på grund av att denne inte uppfyller kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt?

2) att, om ovanstående fråga besvaras jakande, en medlemsstat (värdmedlemsstaten) inte får vägra att inom sitt territorium erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat (den utfärdande medlemsstaten) när värdmedlemsstaten, innan körkortet utfärdades i den utfärdande medlemsstaten, har beslutat att vägra att utfärda ett körkort till vederbörande på grund av att denne inte uppfyller kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt *och* det, på grund av uppgifter på körkortet, andra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten eller andra otvivelaktiga upplysningar, i synnerhet eventuella uppgifter som körkortshavaren själv har lämnat eller andra säkra uppgifter som värdmedlemsstaten har tillgång till, är fastslaget att bestämmelsen om permanent bosättningsort i artikel 7.1 b i direktiv 91/439 … eller artikel 7.1 e i direktiv 2006/126 … har åsidosatts?

— Om dessa andra otvivelaktiga upplysningar, bland annat eventuella uppgifter som körkortshavaren själv har lämnat eller andra säkra uppgifter som värdmedlemsstaten har tillgång till, inte är tillräckliga: Ska uppgifterna anses härröra från den utfärdande medlemsstaten i den mening som avses i domstolens praxis även när de inte har överlämnats direkt av denna medlemsstat, utan endast indirekt i form av ett meddelande, baserat på sådana uppgifter, från tredje man, i synnerhet värdmedlemsstatens ambassad i den utfärdande medlemsstaten?

3) att en medlemsstat (värdmedlemsstaten) inte får vägra att inom sitt territorium erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat (den utfärdande medlemsstaten) när de formella kraven för att utfärda ett körkort var uppfyllda i den utfärdande medlemsstaten, men det är fastslaget att vistelsen enbart syftade till att göra det möjligt att utfärda ett körkort och inte hade något annat syfte som skyddas enligt unionsrätten, bland annat enligt de grundläggande friheterna i EUF-fördraget, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna eller Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (körkortsturism)?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

25 Det kan inledningsvis konstateras att de frågor som ställts av den hänskjutande domstolen avser tolkningen av relevanta bestämmelser i direktiven 91/439 och 2006/126. Direktiv 91/439 har upphävts genom och ersatts av direktiv 2006/126.

26 Domstolen ska därför slå fast i vilken mån dessa bestämmelser är tillämpliga på omständigheterna i målet vid den nationella domstolen.

27 Enligt den tyska regeringen är endast bestämmelserna i direktiv 91/439 tillämpliga i målet. Det framgår nämligen av det körkort som utfärdades för Baris Akyüz i Republiken Tjeckien att detta körkort utfärdades den 24 november 2008. Enligt artikel 18 andra stycket i direktiv 2006/126 ska artikel 11.4 i detta direktiv emellertid tillämpas från och med den 19 januari 2009, det vill säga efter den dag då detta körkort utfärdades. Kommissionen anser däremot att bestämmelserna i direktiv 2006/126 är tillämpliga på Baris Akyüz resa i Tyskland den 1 mars 2009.

28 Det framgår av handlingarna i målet att de resor som Baris Akyüz gjorde i Tyskland och som ligger till grund för målet vid den nationella domstolen ägde rum den 5 december 2008 och den 1 mars 2009.

29 Fastän även den 8 juni 2009 anges i begäran om förhandsavgörande som den dag då det tjeckiska körkortet utfärdades för Baris Akyüz, ska det påpekas att det framgår av denna begäran att det på en fotokopia av körkortet anges att detta utfärdades för första gången den 24 november 2008.

30 Det tycks således som om de behöriga tjeckiska myndigheterna utfärdade det ovannämnda körkortet den 24 november 2008, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera. Om detta körkort hade utfärdats den 8 juni 2009, skulle Baris Akyüz inte ha varit innehavare av ett tjeckiskt körkort den dag då de resor som ligger till grund för målet vid den nationella domstolen ägde rum, och frågan huruvida ett körkort kan erkännas som utfärdats först därefter är inte relevant i förevarande mål.

31 Direktiv 91/439 upphör att gälla först den 19 januari 2013. Enligt artikel 18 andra stycket i direktiv 2006/126 var artiklarna 2.1 och 11.4 i detta direktiv emellertid tillämpliga från den 19 januari 2009.

32 I artikel 2.1 i direktiv 2006/126 föreskrivs att körkort som är utfärdade av medlemsstaterna ska erkännas ömsesidigt. I artikel 11.4 andra stycket i detta direktiv föreskrivs emellertid att en medlemsstat ska vägra att erkänna giltigheten av ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat till en person vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats på den förstnämnda medlemsstatens territorium, och detta oavsett om körkortet utfärdades innan denna bestämmelse trädde i kraft.

33 Dessa bestämmelser är således tillämpliga i tiden (*ratione temporis*) beträffande den andra av de resor som är föremål för målet vid den nationella domstolen, nämligen den resa som Baris Akyüz gjorde den 1 mars 2009.

34 Under dessa förhållanden ska den hänskjutande domstolens frågor prövas mot bakgrund av såväl artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 som artiklarna 2.1 och 11.4 i direktiv 2006/126.

Den första frågan

35 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 samt artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i direktiv 2006/126 ska tolkas så, att de utgör hinder för bestämmelser i en värdmedlemsstat om att denna får vägra att inom sitt territorium erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, även om innehavaren av detta körkort i värdmedlemsstaten inte har varit föremål för någon av de åtgärder som anges i artikel 8.4 i direktiv 91/439 eller artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126, men denna medlemsstat har beslutat att vägra att utfärda ett första körkort på grund av att körkortshavaren, enligt lagstiftningen i den medlemsstaten, inte uppfyller kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt.

36 Den tyska regeringen anser att om en medlemsstat har beslutat att vägra att utfärda ett första körkort på grund av att den som ansöker om körkort inte uppfyller kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt, utgör det en fara att låta denne framföra motorfordon och att den faran är minst lika stor som att låta personer vars körkort återkallats av liknande skäl framföra motorfordon. Enligt den tyska regeringen bör begreppet återkallelse ges en vid tolkning, så att det omfattar även beslut att vägra att utfärda ett körkort.

37 Den tyska regeringen har vidare åberopat att det är nödvändigt att beakta att vägtrafikanterna har vissa grundläggande rättigheter, såsom rätten till liv, rätten till kroppslig integritet och rätten till egendom, vilka följer av artiklarna 2, 3 och 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. De grundläggande friheterna måste bringas i överensstämmelse med dessa rättigheter, vilka innebär att en medlemsstat inte kan tillåta att en förare framför fordon inom dess territorium när det är obestridligt känt att denne utgör en allvarlig fara för andra trafikanter.

38 Kommissionen har tillagt att en person, som vägras ett första körkort av skäl som, om det hade varit fråga om ett körkort som utfärdats tidigare, skulle ha lett till begränsning, återkallande, indragning eller annullering av körkortet, ska behandlas på samma sätt som om vederbörande omfattades av någon av dessa åtgärder. Denna omständighet utgör vidare inte ett skäl till att ge den ovannämnda personen en förmånligare behandling med avseende på de åtgärder som är tillämpliga på dennes bostadsort eller till att inte tillåta eller inte tvinga medlemsstaterna att tillämpa de restriktiva åtgärder som föreskrivs när villkoren för dessa åtgärder är uppfyllda.

39 Den italienska regeringen har anfört att den första tolkningsfrågan inte innehåller någon hänvisning till kriteriet permanent bosättningsort. Den italienska regeringen hoppas i och för sig att tolkningen ska utveckla unionsrättens bestämmelser i den riktningen att det blir möjligt att vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats under sådana förhållanden som i målet vid den nationella

domstolen. Den italienska regeringen har emellertid dragit slutsatsen att det inte finns någon möjlighet att vägra enligt artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 samt artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i direktiv 2006/126.

40 Enligt fast rättspraxis föreskrivs i artikel 1.2 i direktiv 91/439 ett formlöst ömsesidigt erkännande av körkort som utfärdats av medlemsstaterna. I denna bestämmelse åläggs medlemsstaterna en klar och precis skyldighet, som innebär att de inte har något utrymme att efter eget skön bedöma vilka åtgärder som ska vidtas för att iaktta denna (se, bland annat, dom av den 19 februari 2009 i mål C-321/07, Schwarz, REG 2009, s. I-1113, punkt 75, och av den 19 maj 2011 i mål C-184/10, Grasser, REU 2011, s. I-4057, punkt 19). Detsamma gäller beträffande artikel 2.1 i direktiv 2006/126, som har samma lydelse som artikel 1.2 i direktiv 91/439.

41 Den utfärdande medlemsstaten är skyldig att kontrollera att de minimivillkor som uppställs i unionsrätten, bland annat villkoren avseende bosättning och lämplighet i artikel 7.1 i direktiv 91/439, är uppfyllda och att det därmed är motiverat att utfärda ett körkort (se domarna i de ovannämnda målen Schwarz, punkt 76, och Grasser, punkt 20).

42 När myndigheterna i en medlemsstat har utfärdat ett körkort i enlighet med artikel 1.1 i direktiv 91/439, har de andra medlemsstaterna inte rätt att kontrollera att de villkor för utfärdande som uppställs i nämnda direktiv har iakttagits. Innehav av ett körkort som har utfärdats av en medlemsstat måste nämligen anses utgöra bevis för att körkortshavaren vid tidpunkten för utfärdandet uppfyllde nämnda villkor (se, bland annat, domarna i de ovannämnda målen Schwarz, punkt 77, och Grasser, punkt 21).

43 Medlemsstaterna har emellertid enligt artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439, under vissa omständigheter och, såsom framgår av sista skälet i det direktivet, särskilt av skäl som har samband med vägtrafiksäkerheten, möjlighet att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort för körkortshavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium (domen i det ovannämnda målet Schwarz, punkt 79).

44 Enligt artikel 8.4 första stycket i direktiv 91/439 får en medlemsstat därför vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har erhållits i en annan medlemsstat av en person som inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för en åtgärd avseende begränsning, återkallande, indragning eller annullering i fråga om körkort. Enligt artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126 ska en medlemsstat vägra att erkänna giltigheten av ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat till en person vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats på den förstnämnda medlemsstatens territorium.

45 Domstolen har emellertid vid upprepade tillfällen erinrat om att den möjlighet som föreskrivs i artikel 8.4 i direktiv 91/439 utgör ett undantag från den allmänna principen om ömsesidigt erkännande av körkort och att den av denna anledning ska tolkas restriktivt (se, bland annat, dom av den 20 november 2008 i mål C-1/07, Weber, REG 2008, s. I-8571, punkt 29, domen i det ovannämnda målet Schwarz, punkt 84, och beslut av den 2 december 2010 i mål C-334/09, Scheffler, REU 2010, s. I-12379, punkt 63).

46 Undantagen från skyldigheten att formlöst ömsesidigt erkänna körkort som har utfärdats i medlemsstaterna innebär att denna princip vägs mot trafiksäkerhetsprincipen. Dessa undantag kan emellertid inte tolkas extensivt utan att detta medför att principen om ömsesidigt erkännande av körkort som har utfärdats i medlemsstaterna i enlighet med direktiv 91/439 töms på sitt innehåll (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 9 juli 2009 i mål C-445/08, Wierer, punkt 52, och beslutet i det ovannämnda målet Scheffler, punkt 63).

47 Domstolen konstaterar i förevarande fall att vägran att utfärda ett första körkort inte återfinns bland de fall som kan medföra att en medlemsstat enligt artiklarna 8.4 i direktiv 91/439 och 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126 vägrar att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats av en annan medlemsstat.

48 Under förhandlingen har den tyska regeringen i huvudsak hävdat att om vägran att utfärda ett första körkort i en medlemsstat grundas på en allvarlig olämplighet som inte beaktas i direktiv 91/439, såsom att det finns en hög risk för aggressivitet hos den som ansöker, är denna medlemsstat inte skyldig att erkänna giltigheten av ett körkort som en annan medlemsstat har utfärdat till den berörde vid ett senare tillfälle.

49 Den tyska regeringen har anfört att det, för att ett körkort ska kunna erkännas som har utfärdats i en annan medlemsstat efter det att utfärdande av ett första körkort har vägrats inom värdmedlemsstatens territorium, är nödvändigt att denna andra medlemsstat, innan den utfärdar ett körkort till den berörde, underrättas av värdmedlemsstaten om skälen till att ett körkort inte har utfärdats och att denna andra medlemsstat kontrollerar huruvida dessa skäl fortfarande föreligger.

50 Dessa argument kan inte godtas.

51 Domstolen konstaterar först och främst att en vägran att utfärda ett första körkort visserligen delvis kan grunda sig på beteendet hos den som ansöker, men att en sådan vägran, som görs i samband med ett administrativt förfarande, till skillnad från de fall som anges i artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 och artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126, inte kan utgöra en sanktion på grund av en överträdelse som den som ansöker har begått.

52 Ett beslut att vägra att utfärda ett första körkort kan grundas på andra skäl än bestämmelserna om begränsning, återkallande, indragning och annullering av körkort.

53 Av fjärde skälet i direktiv 91/439 och skäl 8 i direktiv 2006/126 följer härvid att det i dessa direktiv endast föreskrivs en minimal harmonisering av nationella bestämmelser om krav som bör fastställas i den nationella lagstiftningen för utfärdande av körkort. Medlemsstaterna bör därför bibehålla eller anta strängare bestämmelser på detta område.

54 Beträffande kraven på fysisk och psykisk lämplighet har domstolen betonat att den omständigheten att en medlemsstat, enligt punkt 5 i bilaga 3 till direktiv 91/439, vid utfärdandet av körkort får ställa krav på en läkarundersökning som är strängare än dem som fastställs i den ovannämnda bilagan, inte påverkar medlemsstatens skyldighet att erkänna giltigheten av körkort som är utfärdade av andra medlemstater i enlighet med samma direktiv (se dom av den 26 juni 2008 i de förenade målen C-329/06 och C-343/06, Wiedemann och Funk, REG 2008, s. I-4635, punkt 53).

55 Den lösning som den tyska regeringen har förordat innebär att en prövning görs av de skäl som inte beaktats i direktiv 91/439 eller direktiv 2006/126 och som en medlemsstat har åberopat för att vägra att utfärda körkort. Denna prövning syftar till att avgöra vilka skäl som kan medföra att denna medlemsstat vägrar att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats senare i en annan medlemsstat. En medlemsstats möjligheter att vägra att erkänna giltigheten av körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat skulle således vara beroende av hur allvarliga skäl, som inte beaktats i direktiv 91/439 eller direktiv 2006/126, den första medlemsstaten har haft att vägra utfärda ett första körkort. Eftersom direktiv 91/439 och direktiv 2006/126 inte innehåller några föreskrifter i detta avseende, kan en sådan lösning inte godtas.

56 Att å andra sidan tillåta värdmedlemsstaten att vägra erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat när den förstnämnda medlemsstaten har vägrat att utfärda ett körkort till innehavaren och den utfärdande medlemsstaten inte har kontrollerat huruvida skälen till denna vägran fortfarande föreligger, skulle innebära att den medlemsstat som föreskriver de strängaste

bestämmelserna för utfärdande av körkort kan avgöra gränsen för de fordringar som övriga medlemsstater ska ställa för att körkort som utfärdats i dessa medlemsstater ska erkännas i den medlemsstaten.

57 Domstolen erinrar om att det skulle stå i direkt motsats till principen om ömsesidigt erkännande av körkort, vilken utgör själva grundstenen i det system som införts genom direktiv 91/439, att anse att en medlemsstat har rätt att grunda sig på nationella bestämmelser för att på obestämd tid motsätta sig ett erkännande av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 april 2004 i mål C-476/01, Kapper, REG 2004, s. I-5205, punkt 77, och beslut av den 28 september 2006 i mål C-340/05, Kremer, punkt 30).

58 Av vad som anförts följer att en vägran att utfärda ett första körkort inte kan likställas med de fall som enligt artiklarna 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 samt 11.4 i direktiv 2006/126 kan medföra att en medlemsstat vägrar att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats av en annan medlemsstat.

59 Av det ovan anförda följer att den första frågan ska besvaras med att artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 samt artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i direktiv 2006/126 ska tolkas så, att de utgör hinder för bestämmelser i en värdmedlemsstat som innebär att denna får vägra att inom sitt territorium erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat när innehavaren av detta körkort i värdmedlemsstaten inte har varit föremål för någon av de åtgärder som anges i artikel 8.4 i direktiv 91/439 eller artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126, men då vederbörande, enligt lagstiftningen i den medlemsstaten, inte uppfyllde kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt och denna medlemsstat därför har beslutat att vägra att utfärda ett första körkort till honom eller henne.

Den andra och den tredje frågan

60 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra och den tredje frågan, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 samt artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i direktiv 2006/126 ska tolkas så, att de utgör hinder för en sådan vägran att erkänna den giltighet som anges i föregående punkt dels i det fall det, på grundval av upplysningar från den utfärdande medlemsstaten som inte har överlämnats direkt, utan endast indirekt i form av ett meddelande som överlämnats av tredje man, i synnerhet värdmedlemsstatens ambassad i den utfärdande medlemsstaten, är fastslaget att innehavaren av det ifrågavarande körkortet inte uppfyllde villkoret avseende permanent bosättningsort i den mening som avses i artikel 7.1 b i direktiv 91/439 eller 7.1 e i direktiv 2006/126 när körkortet utfärdades, dels i det fall de formella villkoren för att utfärda körkort i den utfärdande medlemsstaten förvisso har iakttagits, men det är fastslaget att den som ansökt hade bosatt sig där endast i syfte att erhålla ett körkort.

61 Såsom den tyska regeringen har gjort gällande, kan den omständigheten att kravet på permanent bosättningsort i den mening som avses i artikel 7.1 b i direktiv 91/439 inte är uppfyllt, i sig innebära att det är motiverat att en medlemsstat vägrar att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats av en annan medlemsstat (se dom av den 13 oktober 2011 i mål C-224/10, Apelt, REU 2011, s. I-9601, punkt 34).

62 Det följer nämligen av domstolens praxis att artiklarna 1.2, 7.1 b, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 inte utgör hinder för en värdmedlemsstat att, inom sitt territorium, vägra erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat när det, på grundval av uppgifter på körkortet eller andra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten, och inte med ledning av uppgifter från värdmedlemsstaten, är fastslaget att kravet på permanent bosättningsort i artikel 7.1 b i direktiv 91/439 inte iakttagits (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovannämnda förenade målen Wiedemann och Funk, punkt 72, och domen i det ovannämnda målet Grasser, punkt 33).

63 Såsom domstolen slog fast i punkt 33 i domen i det ovannämnda målet Grasser, saknar det härvid betydelse att körkortshavaren inte har varit föremål för någon sådan åtgärd från värdmedlemsstatens sida som avses i artikel 8.2 i direktiv 91/439.

64 Dessa överväganden kan tillämpas även med avseende på artiklarna 2.1 och 11.4 i direktiv 2006/126 beträffande underlåtelsen att iaktta kravet på permanent bosättningsort.

65 Såsom följer av punkt 46 i förevarande dom, kan detta undantag från skyldigheten att formlöst ömsesidigt erkänna körkort som har utfärdats i medlemsstaterna, vilket innebär att principen om ömsesidigt erkännande av körkort vägs mot trafiksäkerhetsprincipen, inte tolkas extensivt utan att principen om ömsesidigt erkännande av körkort töms på sitt innehåll (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 52).

66 Den ovan i punkt 62 angivna uppräkningen av informationskällor, vilka värdmedlemsstaten – utan att tillgripa ömsesidigt bistånd eller förfarandet för utbyte av upplysningar som införts genom artiklarna 12.3 i direktiv 91/439 och 15 i direktiv 2006/126 – kan lägga till grund för en vägran att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats i en annan medlemsstat, är således uttömmande (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 53).

67 För att en upplysning ska anses utgöra en obestridlig uppgift som härrör från den utfärdande medlemsstaten är det väsentligt att upplysningen härrör från en myndighet i denna medlemsstat och att den ger belägg för att körkortshavaren inte var bosatt i denna medlemsstat när körkortet utfärdades.

68 Av vad som anförts följer att de tyska myndigheterna i målet vid den nationella domstolen har rätt att vägra att erkänna Baris Akyüz körkort om de förfogar över obestridliga uppgifter som härrör från de tjeckiska myndigheterna och som utvisar att Baris Akyüz inte hade sin permanenta bosättningsort i Republiken Tjeckien när det ifrågavarande körkortet utfärdades. Principen om ömsesidigt erkännande utgör hinder för att vägra erkänna giltigheten av körkort med anledning av andra uppgifter (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 59).

69 Det kan härvid inte uteslutas att uppgifter som erhållits från folkbokföringsmyndigheterna i den utfärdande medlemsstaten kan anses utgöra sådana uppgifter (beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 61).

70 De förklaringar och uppgifter som en körkortshavare lämnat under det administrativa förfarandet eller domstolsförfarandet, i enlighet med en samarbetsskyldighet enligt den nationella rätten i värdmedlemsstaten, kan inte anses utgöra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten och som utvisar att körkortshavaren inte var bosatt i denna medlemsstat när körkortet utfärdades (beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 54).

71 Den omständigheten att den utfärdande medlemsstaten inte lämnar upplysningar direkt till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten, utan endast indirekt i form av ett meddelande som överlämnats av tredje man, är inte i sig sådan att dessa upplysningar inte kan anses härröra från den utfärdande medlemsstaten, för såvitt de härrör från en myndighet i denna medlemsstat.

72 Såsom den tyska regeringen och, i huvudsak, kommissionen har hävdat, innebär den omständigheten att de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten tar hjälp av sin representation i den utfärdande medlemsstaten för att erhålla upplysningar från de behöriga myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten inte att dessa upplysningar inte ska anses härröra från den sistnämnda medlemsstaten.

73 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera om upplysningar som erhållits under sådana omständigheter som i målet vid den domstolen kan anses utgöra upplysningar som härrör från den utfärdande medlemsstaten.

74 I förekommande fall ankommer det på denna domstol att även bedöma dessa upplysningar och att avgöra om de utgör obestridliga uppgifter, som utvisar att körkortshavaren inte hade sin permanenta bosättningsort i den utfärdande medlemsstaten när körkortet utfärdades.

75 I samband med bedömningen av de upplysningar från den utfärdande medlemsstaten som den förfogar över, kan den hänskjutande domstolen beakta samtliga omständigheter i det mål som anhängiggjorts vid denna domstol. Den kan bland annat beakta den omständigheten att det av de upplysningar som härrör från den utfärdande medlemsstaten eventuellt framgår att körkortshavaren befunnit sig i denna medlemsstat endast mycket kortvarigt och att hans bosättning där varit rent fiktiv och skett endast i syfte att undvika de strängare krav för utfärdande av körkort som föreskrivs i den medlemsstat där han har sin verkliga bosättningsort.

76 Det ska emellertid understrykas att den omständigheten att en körkortshavare bosätter sig i en viss medlemsstat i syfte att komma i åtnjutande av en lagstiftning som är mindre sträng i fråga om villkoren för utfärdande av körkort, utgör en del av den rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium som unionsmedborgare tillerkänns i artikel 21.1 FEUF, och som erkänns i direktiven 91/439 och 2006/126 (se, analogt, dom av den 9 mars 1999 i mål C-212/97, Centros, REG 1999, s. I-1459, punkt 27). Det är således inte möjligt att endast på grundval av denna omständighet slå fast att kravet på permanent bosättningsort enligt artiklarna 7.1 b i direktiv 91/439 och 7.1 e i direktiv 2006/126 inte är uppfyllt och att det är motiverat att en medlemsstat vägrar att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats av en annan medlemsstat.

77 Av det ovan anförda följer att den andra och den tredje frågan ska besvaras med att artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 samt artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i direktiv 2006/126 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för bestämmelser i en värdmedlemsstat enligt vilka denna får vägra att inom sitt territorium erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat när det, på grundval av obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten, är fastslaget att körkortshavaren inte uppfyllde villkoret avseende permanent bosättningsort enligt artiklarna 7.1 b i direktiv 91/439 och 7.1 e i direktiv 2006/126 när körkortet utfärdades. Den omständigheten att den utfärdande medlemsstaten inte har lämnat dessa upplysningar direkt till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten, utan endast indirekt i form av ett meddelande som överlämnats av tredje man, är härvid inte i sig sådan att dessa upplysningar inte kan anses härröra från den utfärdande medlemsstaten, för såvitt de härrör från en myndighet i denna medlemsstat. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera om upplysningar som erhållits under sådana omständigheter som i målet vid den domstolen kan anses utgöra upplysningar som härrör från den utfärdande medlemsstaten. Det ankommer i förekommande fall även på nämnda domstol att bedöma dessa upplysningar och att, med beaktande av samtliga omständigheter i det mål som anhängiggjorts vid den, avgöra om de utgör obestridliga uppgifter, som utvisar att körkortshavaren inte hade sin permanenta bosättningsort i den utfärdande medlemsstaten när körkortet utfärdades.

Rättegångskostnader

78 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Artikel 1.2 jämförd med artikel 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort samt artikel 2.1 jämförd med artikel 11.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort ska tolkas så, att de utgör

hinder för bestämmelser i en värdmedlemsstat som innebär att denna får vägra att inom sitt territorium erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat när innehavaren av detta körkort i värdmedlemsstaten inte har varit föremål för någon av de åtgärder som anges i artikel 8.4 i direktiv 91/439 eller artikel 11.4 andra stycket i direktiv 2006/126, men då vederbörande, enligt lagstiftningen i den medlemsstaten, inte uppfyllde kraven på fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon på ett säkert sätt och denna medlemsstat därför har beslutat att vägra att utfärda ett första körkort till honom eller henne.

2) **De ovannämnda bestämmelserna ska tolkas så, att de inte utgör hinder för bestämmelser i en värdmedlemsstat enligt vilka denna får vägra att inom sitt territorium erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat när det, på grundval av obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten, är fastslaget att körkortshavaren inte uppfyllde villkoret avseende permanent bosättningsort enligt artiklarna 7.1 b i direktiv 91/439 och 7.1 e i direktiv 2006/126 när körkortet utfärdades. Den omständigheten att den utfärdande medlemsstaten inte har lämnat dessa upplysningar direkt till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten, utan endast indirekt i form av ett meddelande som överlämnats av tredje man, är härvid inte i sig sådan att dessa upplysningar inte kan anses härröra från den utfärdande medlemsstaten, för såvitt de härrör från en myndighet i denna medlemsstat.**

Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera om upplysningar som erhållits under sådana omständigheter som i målet vid den domstolen kan anses utgöra upplysningar som härrör från den utfärdande medlemsstaten. Det ankommer i förekommande fall även på nämnda domstol att bedöma dessa upplysningar och att, med beaktande av samtliga omständigheter i det mål som anhängiggjorts vid den, avgöra om de utgör obestridliga uppgifter, som utvisar att körkortshavaren inte hade sin permanenta bosättningsort i den utfärdande medlemsstaten när körkortet utfärdades.

Underskrifter